

Državni izpitni center

TAVASZI VIZSGAIDŐSZAK

MAGYAR NYELV MINT ANYANYELV

ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

2022. május 4., szerda
2022. május 30., hétfő

ÁLTALÁNOS ÉRETTSÉGI VIZSGA

Moderirana različica

1. FELADATLAP

1.

Az első értekező iskolai irodalmi esszé értékelésének a szempontjai

A dolgozat témája Kosztolányi Dezső Édes Anna című regényének az elemzése és értelmezése.

Pont	Jellemzi Patikárius Jancsit: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul jellemzi a szereplőt.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól jellemzi a szereplőt.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően jellemzi a szereplőt.
3	Teljességre törekedve jellemzi a szereplőt.

Patikárius Jancsi Vizyné Egerben élő, huszonegy éves unokaöccse. Tizennégy éves koráig a Sankt Pölten-i katonai iskolában tanult, majd apja az egri gimnáziumba íratta át, később besorozták, de a frontra nem került ki, a hadi érettségi után már nem tanult tovább. Jancsi elkényeztetett, infantilis, önző, jellemtelen, gátlástalan, nihilista személy volt, akiből hiányzott minden tapintat és részvét, amit a saját haláláról küldött gyászjelentése is bizonyít. A látszat ellenére azonban a nőekkel szemben ismeretlen félelem lakozott benne, ezért nem igazán tudott mit kezdeni velük: időnként nem értették meg a burkolt gondolatait, máskor pedig otrombán viselkedett, és megsértődtek. Érdeklődését csak a felszínes dolgok kötötték le: bőrdíjében csupán két könyv lapult, Karinthy Frigyes Így írtok ti című műve és egy „dióhéjnyelvtan”: Egy óra alatt angolul.

Vagy más megfelelő. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Bemutatja Patikárius Jancsi életmódját: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul mutatja be az életmódot.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be az életmódot.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően mutatja be az életmódot.
3	Teljességre törekedve mutatja be az életmódot.

Jancsinak semmihez sem volt kedve, arról álmodozott, hogy Hollywoodban filmszínész lesz. Egerben egész nap csak tengett-lengett, társaságba járt, udvarolgatott, és végigtáncolta a bálakat. Apja ezt megelégedve Pestre, sógorához, Vízhez küldte, hogy az embert faragjon belőle. Víz egy bankigazgató ismerőse segítségével állást szerzett neki egy bankban. Jancsi három nap késéssel, kifogástalan eleganciával állított be. A fővárosban is komoly társasági életre készült: tizenegy váltás tetszetős ruhát, harisnyákat, lakkcipőket és rengeteg illatszert vitt magával. Bele is vetette magát az úri életbe, már délután négykor az esti mulatságokra készült, egyszerre két lánynak is csapta a szelet.

Vagy más megfelelő. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Megvizsgálja, kezdetben hogyan viszonyultak egymáshoz, és mikor változott ez meg: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg a kérdést.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően vizsgálja meg a kérdést.
3	Teljességre törekedve vizsgálja meg a kérdést.

Annának sok munkát adott a vendég: nehéz volt felébresztenie, külön kellett utána takarítania a szobában és fürdőben is. A férfi jelenléte egyfajta nyugtalanságot idézett elő benne, „szívdöglesztő” parfümjének az illata felkavarta. Ezzel ellentétben Jancsi még a nevét sem jegyezte meg, csak „hivatalosan érintkezett vele”. Egyik délután rányitott Annára, aki mezítláb, a tapadós pepita ruhájában éppen vasalt, és ekkor látta meg benne a nőt, akire hatást akart gyakorolni. Amikor Vízék három napra Egerbe utaztak, Jancsi kikísérte őket a vonathoz, és hazafelé már semmi másra nem tudott gondolni, csak arra, hogy megszerzi Annát.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Bemutatja a „szerelmi” kapcsolatukat: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul mutatja be a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a kérdést.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően mutatja be a kérdést.
3	Teljességre törekedve mutatja be a kérdést.

Jancsi otthon elbátortalanodott, a hálósobába futott, és egész nap nagyon szenvedett. Dühös volt magára, amiért nem meri megtenni az első lépést. Éjszaka azonban összeszedte a merszét, és befeküdt Anna mellé az ágyba. Anna tudta, hogy a cselédeket néha megkönyékezik a gazdáik, sőt hogy ebből még gyerek is születhet. Jancsi közeledése ellen eleinte leginkább illendőségből, majd kacérságból tiltakozott. Jancsi hevesen ostromolta, szépnek és kívánatosnak nevezte, sőt le is tegezte, majd az elutasításától sírva fakadt. Ezt látva Anna megszánta őt, és odaadta neki magát. Az éjszakát szenvedélyesen végigszeretkeztek, egyenrangú partnerként vettek részt a testi örömeikben. *Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.*

Pont	Megvizsgálja, hogyan élte meg Anna a „szerelmi” kapcsolatukat: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg a kérdést.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően vizsgálja meg a kérdést.
3	Teljességre törekedve vizsgálja meg a kérdést.

Anna arra számított, sőt azt tartotta volna természetesnek, ha a férfi többet tudomást sem vesz róla. Nagyon meglepődött, amikor ennek éppen az ellenkezője történt. Jancsi másnap idő előtt hazament a bankból, és nagy hévvel közeledett felé, ő pedig a szégyentől elpirulva, de a boldogságtól ájultan várta, hogy az úrfi „azt tegyen vele, amit akar”. A következő napokon egész nap szeretkeztek, Anna annak ellenére, hogy nehezen viselte a sok „hókuszpókusz”, Jancsi minden obszcén és gyerekes kívánságát teljesítette. Éjszaka alig várta, hogy hallja a reccsenő padlón Jancsi lépéseit, és előre helyet csinált neki az ágyban. Anna néhány nap alatt megtapasztalta a szerelem érzését, és fürdött a boldogságban.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Megvizsgálja, hogyan élte meg Jancsi a „szerelmi” kapcsolatukat: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg a kérdést.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően vizsgálja meg a kérdést.
3	Teljességre törekedve vizsgálja meg a kérdést.

Jancsi az első éjszaka után még elment dolgozni, de meglógott, majd két napig be sem ment. Mámorban úszott, „förtelmesen gyönyörűnek” látta az éjszakát, és „visszafelé járta a szerelem lajtörjáját”: csókra vágyott, és megkapta, Annát mindenféle helyzetbe vezényelte (pl. az ablak elé állította, többször át kellett öltöznie, leparfümözte, az uraságék asztalához szerette volna ültetni, bár ennek ő ösztönösen ellenállt), közben azzal hitegette, hogy együtt Amerikába szöknek. A harmadik nap estéjén Jancsi megunt a „játékot”, ismét magázta Annát, kiküldte, és telefonon magához hívta Elekest, aki előtt nem fedte fel szeretője igazi kilétét.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Elemzi Jancsi érzéseit és viselkedését a kapcsolat lezárását követően: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul elemzi a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól elemzi a kérdést.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően elemzi a kérdést.
3	Teljességre törekedve elemzi a kérdést.

Jancsi a „szerelmi” viszony negyedik éjszakáján már nem ment be a lányhoz, Vizyék hazaérkezése után pedig tudomást sem vett róla, rá sem tudott többé nézni. Váratlanul és kellemetlenül érintette Anna bejelentése a terhességéről, a lány zokogása sem hatotta meg. Részvétet nem érezve magzatelhajtásra utasította őt, amihez megszerezte neki a szert. Ezt követően elköltözött Vizyéktől. Amikor Annával utánavitették a bőröndjeit, egy pillanatra mégis megszánta: pénzt és sült gesztenyét adott neki. Később Bécsben telepedett le, ahol teljesen elfeledkezett Annáról, bár pesti látogatásakor bevallotta Elekesnek, hogy egy szűz cselédlány volt a szeretője.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Elemzi Anna érzéseit és viselkedését a kapcsolat lezárását követően: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul elemzi a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól elemzi a kérdést.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően elemzi a kérdést.
3	Teljességre törekedve elemzi a kérdést.

Anna nehezen élte meg Jancsi távolságtartó viselkedését, éjjel-nappal várta őt. Nem értette, miért komor az úrfi, úgy vélte, haragszik rá, az okát azonban nem tudta. Hiába járt a Jancsi által dicsért pepita ruhában, és fésülködött sokszor, a férfi többé nem ment be hozzá. Elkeseredését növelte a terhessége miatti szégyenérzete is, sírva kért bocsánatot Jancsitól, majd annak utasítására elhajtatta magzatát. A férfi elköltözése után nehezebbé esett utánavinnie a bőröndjeit. Az „ajándékok” kicsit megnyugtatták, úgy érezte, Jancsi már nem neheztel rá. Az események utáni napokban megcsúnyult, kimerülten vonszolta magát, össze-vissza járkált, szemmel láthatóan szenvedett. Jancsit az estélyen látta viszont, amikor az Moviszter feleségének udvarolt, és ez mélyen felzaklatta.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	A jelölt kifejti véleményét arról, számolhatott-e Anna viszonyuk hasonló alakulásával: 3 pont.
0	Nem fejt ki a véleményét.
1	Felszínesen fogalmazza meg a véleményét.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően fejt ki a véleményét.
3	Jól, meggyőzően fejt ki a véleményét.

A jelölt véleményét, illetve meglátásait akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet vele.

Pont	A jelölt kifejti véleményét arról, mekkora volt Jancsi felelőssége a dolgok alakulásában: 3 pont.
0	Nem fejt ki a véleményét.
1	Felszínesen fogalmazza meg a véleményét.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően fejt ki a véleményét.
3	Jól, meggyőzően fejt ki a véleményét.

A jelölt véleményét, illetve meglátásait akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet vele.

A második értekező iskolai irodalmi esszé értékelésének a szempontjai

A dolgozat témája Kosztolányi Dezső Édes Anna és Bernard Malamud A segéd c. regényének az elemzése és értelmezése.

A jelölt a dolgozatban a szempontoknak megfelelően próbálja elvégezni az alábbiakat.

Pont	Bemutatja Movisztert: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul mutatja be a szereplőt.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a szereplőt.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően mutatja be a szereplőt.
3	Teljességre törekedve mutatja be a szereplőt.

Moviszter Miklós, az öreg, betegsége végső stádiumában levő orvos, Vizyék házában egyik lakásában él jóval fiatalabb, szép feleségével. Fiatalon tanársegéd volt egy berlini klinikán, ahonnan a szívbetegségek szakorvosaként tért haza Magyarországra. Mivel itthon nem kapott állást az egyetemen, egész életében közkórházakban, napi tízórát dolgozva gyógyította a szegény munkásokat és a hozzátartozóikat. Annak ellenére, hogy az orvosok lemondtak róla, ő még mindig dolgozik, csak hogy segítsen a beteg, szenvedő embereken. Moviszter magányos figura, emberségével és szeretetfilozófiájával kiválik a környezetéből.

Vagy más megfelelő. A pontszám a bemutatás kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Bemutatja Morrisset: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul mutatja be a szereplőt.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a szereplőt.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően mutatja be a szereplőt.
3	Teljességre törekedve mutatja be a szereplőt.

Morris Bober, a szegény zsidó boltos fiatalon szökött Amerikába az orosz pogrom és a katonaság elől. Egyhangú, sivár élete van: évtizedek óta a hét minden napján, hajnaltól késő estig a kis boltjában várja a hasonlóan szegény vevőit némi bevétel reményében. Felesége, Ida is besegít neki, lánya, Helen pedig a továbbtanulásról lemondva munkába állt, hogy fizetésével támogathassa a szüleit. Fia korai halálát a hosszú évek során sem tudta feldolgozni, és álmában gyakran beszélget vele. Morris ugyan nem jár zsinagógába, de a Tóra tanításai szerint él: igyekszik helyesen cselekedni, becsületesnek és jónak lenni annak ellenére, hogy jószívűségével egyes emberek visszaélnak. Elégedetlen az életével, szeretne megválni a bolttól, hogy családjával egy jobb környékre költözhessen.

Vagy más megfelelő. A pontszám a bemutatás kifejtettségével arányosan adható meg.

Pont	Ismerteti Moviszter és Anna ismeretségének a történetét: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul ismerteti a körülményeket.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti a körülményeket.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően ismerteti a körülményeket.
3	Teljességre törekedve ismerteti a körülményeket.

Moviszter akkor ismerte meg Annát, amikor egy alkalommal a rendelés befejezése után lement Vizyékhez a feleségéért. A háziak és a vendégeik – szokásukhoz híven – a cselédekről társalogtak, főleg Vizyék új szolgájáról, Annáról. Az orvos a társaságtól kicsit távolabb ült, nem kapcsolódott be a beszélgetésbe, amely a cselédlány bejövetelekor megszakadt. Mindenki Annára szegezte a tekintetét. Moviszter is figyelemmel kísérte a halk automataként felszolgáló lányt, akit Vizyné, hogy a vendégei előtt kegyesnek bizonyuljon, megkínált piskótával. A jelenlevők legnagyobb döbbenetére Anna azt mondta, hogy nem szereti, és nem fogadta el a süteményt.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Ismerteti Morris és Frank ismeretségének a történetét: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul ismerteti a körülményeket.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti a körülményeket.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően ismerteti a körülményeket.
3	Teljességre törekedve ismerteti a körülményeket.

A rablótámadás után Morris a fejsérülése ellenére korán reggel kinyitotta a boltját, ám amikor be akarta vinni a nehéz tejesládákat, elszédült. Az egyik rabló, Frank, aki a történetek után állandóan az üzlet környékén somfordált, elkapta, nehogy elessen, majd segített neki. Morris hálából megkínálta kávéval és egy zsemlével, amit Frank mohón elfogyasztott. Utána indulni készült, de előtte még hosszan mesélt a nehéz gyermekkoráról, hányatott életéről és az elmulasztott életlehetőségeiről. Morris megsajnálta őt, és úgy érezte, ez a huszonöt éves fiatalember úgy beszél az életről, mint ő, aki már hatvanéves. Frank – Morris egészségi állapotára hivatkozva – azt kéri, hadd dolgozzon nála ingyen két-három hétig, hogy beletanulhasson a fűszerességbe. A boltos nemleges válasza után Frank elbújik a pincében, és hajnalonként tejet és zsemlet lop tőle. Morris leleplezi, ám az éhező embert látva benne, megbocsát neki. Mivel Morris a fejsérülése miatt ismét ágyba kényszerül, Frank lép a helyébe a boltban.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Bizonyítja, hogy Moviszter a cselédben is az embert látja: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul magyarázza a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól magyarázza a kérdést.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően magyarázza a kérdést.
3	Teljességre törekedve magyarázza a kérdést.

Miután Vizyné kiküldte Annát a szobából, vita alakult ki a piskóta visszautasításáról, amelyben Moviszter Anna mellé állt. Elmondta, szerinte a lány – a többi cselédhez hasonlóan – úgy védekezik, hogy nem meri szeretni azt, amit nagyon is szeret. Helyesli a védekezési stratégiájukat, amely nélkül a szegények nem tudnának túlélni. Moviszter megoldást is lát a társadalmi különbözőség enyhítésére: szerinte Krisztus országát – ahol mindenki egyenlő – a lélekben kell megteremtünk. Ennek szellemében az idős ember a kapcsolataiban a személyességre törekszik, s szeretetet és szánalmat tanúsít a szenvedők és az elesettek iránt. Mivel hisz az irgalom erejében, a valóságban ugyan nem, de lélekben mindig az asztalához ülteti a cselédjét.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Bizonyítja, hogy Morris emberségesen viszonyul a segédjéhez: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul magyarázza a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól magyarázza a kérdést.
2	Megfelelően, de kevésbé lényegre törően magyarázza a kérdést.
3	Teljességre törekedve magyarázza a kérdést.

Morris, miután felépült betegségéből, felajánlja Franknek, hogy szállás, ellátás és némi fizetség ellenében továbbra is maradjon. Frank ezt örömmel fogadja. Jól kijönnek egymással, sokat beszélgetnek, és Morris biztatja, a könnyebb boldogulás céljából szerezzen képesítést. Munka közben megtanítja néhány fogásra, és arra neveli, hogy a vevőket ne lopja meg. Morris úgy véli, Franknek köszönhető a szerencsájük, és egyre nagyobb bizalommal van iránta. Sajnálja, hogy miattuk olyan sokat dolgozik az üzletben. Amikor felmerül benne a gyanú, hogy Frank meglopja, nem vonja felelősségre, hanem önmagát hibáztatja, mert éhbéért dolgoztatja. Segédjét becsületes, jó embernek tartja, ezért nem osztozik Idával a Helen miatti aggodalmában. A szomszéd italbolt-tulajdonossal ellentétben azt gondolja, hogy Frank igenis hozzájárult az üzlet fellendüléséhez. Amikor segédjét rajtakapja a lopáson, majdnem megszanja, ám a lánya érdekében kiadja az útját. Miután Morris gázmérgezés következtében kórházba kerül, Frank ismét beáll dolgozni a boltba.

Vagy más megfelelő. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Megvizsgálja, Moviszter miért és hogyan áll ki Anna mellett a bíróságon: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg a kérdést.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően vizsgálja meg a kérdést.
3	Teljességre törekedve vizsgálja meg a kérdést.

Moviszter a gyilkosság után is Anna mellé állt. Kötelességének tartotta, hogy rossz egészségi állapota ellenére megjelenjen tanúként a bíróságon, és szóljon a kiszolgáltatott, szenvedő lány érdekében. Tudta, Isten vele van, ezért bátran elmondhatja az igazságot. Abban bízott, hogy magyarázatát hallva a bíró is belátja, Anna tette elkerülhetetlen volt, és majd az ő oldalára áll. Egyre hangosabban, szinte kiabálva magyarázta, hogy Anna azért követte el a gyilkosságot, mert gazdái megfosztották emberi méltóságától, ridegen, szívtelenül, szeretet nélkül bántak vele, gépet csináltak belőle. Vallomása nemtetszést váltott ki, de ő tudta, hogy helyesen cselekedett.

Vagy más megfelelő. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Megvizsgálja, Morris végül miért vált meg Franktól: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól vizsgálja meg a kérdést.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően vizsgálja meg a kérdést.
3	Teljességre törekedve vizsgálja meg a kérdést.

Amikor Morris felépült, lement az üzletbe Frankhez, aki lélekben már készült a találkozásra. Úgy tervezte, megvallja Morrisnak, ő volt az egyik betörő, és a bocsánatáért esdekel arra hivatkozva, hogy már nem ugyanaz az ember, aki egykor volt. Morris azonban rögtön a lényegre tért: megköszönte a segítségét, majd távozásra szólította fel. Frank ekkor bizonygatni kezdte, hogy már nem lopja meg, és bevallotta a betörésben való szerepét. Vallomása után megkönnyebbült, és arra kérte Morriszt, bízson benne, és engedje meg, hogy segítsen neki. A boltos nyugodtan közölte Frankkel, semmi újat nem mondott neki, mert már rájött arra, hogy ő volt az egyik betörő. Morris ugyan szánta a segédjét, ám szíve már elfordult tőle, és hajthatatlan maradt, mert nem akart egy „meggyónt bűnöst” a házban.

Vagy más megfelelő. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	A jelölt kifejti, szerinte Moviszter és Morris életfelfogása mennyiben határozta meg életük alakulását: 3 pont.
0	Nem fejt ki a véleményét a kérdésről.
1	Felszínesen fogalmazza meg a véleményét.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki a véleményét.
3	Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki a véleményét.

A jelölt véleményét, illetve meglátásait akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet vele.

Pont	A jelölt kifejti, hogy Moviszter és Morris értékrendjékben mit tart a legnagyobb értéknek: 3 pont.
0	Nem fejt ki a véleményét a kérdésről.
1	Felszínesen fogalmazza meg a véleményét.
2	Jól, de kevésbé meggyőzően fejt ki a véleményét.
3	Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki a véleményét.

A jelölt véleményét, illetve meglátásait akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet vele.

2.

Az elemző-értékelő iskolai irodalmi esszé értékelésének a szempontjai

A dolgozat témája Kosztolányi Dezső Édes Anna című regénye részletének az elemzése és értelmezése.

A jelölt a dolgozatban a szempontoknak megfelelően próbálja elvégezni az alábbiakat.

Pont	A regény egészének ismeretében bemutatja Vizyné és Anna kapcsolatának az alakulását: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul mutatja be a kapcsolat alakulását.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a kapcsolat alakulását.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően mutatja be a kapcsolat alakulását.
3	Teljességre törekedve mutatja be a kapcsolat alakulását.

Anna a Tanácsköztársaság bukása után rokona, Ficsor akaratának engedelmeskedve kezd el szolgálni Vízynéknél. Noha ott minden idegen számára, hamar beletörődik a sorsába, szorgalmasan dolgozik, mindenben követi asszonya utasításait, aki kezdetben nagyon bizalmatlan vele, többször is próbára teszi, de be kell látnia, Anna megbízható és szorgos cseléd, aki eltűri és természetesnek veszi az ő rigolyáit. Vizyné rövid időn belül mintacseléddé idomítja őt, és mint valami értékes és különös tárgyat mutogatja a vendégeinek. Idővel kölcsönös függőség alakul ki közöttük: Anna a kiszolgáltatottja lesz, az asszony pedig állandóan attól retteg, hogy elveszíti őt.
Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	A regény egészének ismeretében ismerteti a felmondás okát: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul ismerteti a felmondás okát.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti a felmondás okát.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően ismerteti a felmondás okát.
3	Teljességre törekedve ismerteti a felmondás okát.

Anna már fél éve szolgál Vízynéknél, és asszonya kegyetlenkedései és a Vizyné unokaöccse okozta szerelmi csalódás, megszegyenülés és megaláztatás miatt teljesen megtört, elvesztette egykori önmagát. Ebben a helyzetben éri a Vízynékhöz kéményseprőként járó özvegy férfi házassági ajánlata. Anna döntésképtelen, bizonytalanságát csak fokozza Vizyné nyílt ellenállása és a házban szolgáló cselédek kéretlen tanácsai. Ösztönösen menekülne mostani életéből, és egy nap különösebb indoklás nélkül közli Vízynével, hogy felmond, és férjhez megy.
Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	A részlet alapján bemutatja Vizyné lelkiállapotát: 2 pont.
0	Nem, illetve rosszul mutatja be a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól mutatja be a kérdést.
2	Teljességre törekedve mutatja be a kérdést.

Vizyné ennek hallatán teljesen összeomlik, ágyának esik, két napja egy falatot sem eszik, sírdogál, majd a sírásba belefáradva csak mozdulatlanul bámul maga elé. Annához, akivel szemben mély gyűlöletet érez, egy szót sem szól, látni sem bírja. Némaságával valójában bünteti a lányt.
Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Megvizsgálja Vizyné Anna meggyőzésére irányuló stratégiájának az elemeit, valamint az általa felhozott érveket: 8 pont. Egy-egy szempont 4-4 pont.
0	Nem, illetve rosszul vizsgálja meg a kérdést.
1	Csak részben jól ismerteti a kérdést.
2	Felszínesen vizsgálja meg a kérdést.
3	Jól, de kevésbé lényegre törően vizsgálja meg a kérdést.
4	Teljességre törekedve vizsgálja meg a kérdést.

Amikor Vizyné ráérez, hogy enyhült a zord hangulat, felsóhajt, és békülékeny hangnemre vált: „Na, megjött már az esze?” Sajnálatot akar kiváltani a lányban, ezért azt mondja, nem tartóztatja, otthaghatja a házat a tél közepén, joga van ehhez, hiszen senki sem kényszerítheti maradásra. Vizyné nagy szünetekkel beszél, kérdéseket tesz fel, válaszokat azonban nem vár. Valójában az a célja, hogy az egyébként is bizonytalan lányt megingassa a döntésében. Egy adott pillanatban megérzi, hogy közel van a győzelemhez: „hallotta a szellem szavát, hogy csak keményen, keményen.” Ekkor, látszólag segítő szándékkal, végső támadásba kezd, és gondoskodást színlelve manipulálja Annát. Megkéri, gondolja át még egyszer a döntését.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Vizyné először azzal érvel, hogy Anna bizonytalan, nem tudja, mit akar, ezért hallgasson arra, aki okosabb és tapasztaltabb. Felveti, hogy a Báthory-féle férfiak megbízhatatlanok, nem tudják eltartani a családjukat, nem feleséget, csak ingyencselédet akarnak. Arra is figyelmezteti Annát, hogy Báthory már öreg, és a férfi lányának a mostohájaként nehéz élete lenne. Ismételten kéri, ne tegye tönkre az életét, ne hozzon olyan döntést, amit később megbánhat. Azzal hitegeti, hogy idővel majd hozzáadják egy megfelelő férfihoz. Vizyné utolsó érvként azt veti be, ha Anna a távozás mellett dönt, többé nem térhet vissza hozzájuk.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Megmagyarázza, Anna hogyan érez és viselkedik a beszélgetés során: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul magyarázza a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól magyarázza a kérdést.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően magyarázza a kérdést.
3	Teljességre törekedve magyarázza a kérdést.

Anna azért jött be az asszonyához, hogy megkérdezze, parancsol-e valamit. Rebegve szól hozzá, de Vizyné némasággal bünteti. A lány a gyűlölet légkörében tétovázva ácsorog az ágyánál. Megsajnálja asszonyát, úgy gondolja, ő okozza a szenvedéseit. Vizyné ügyesen győzködi őt arról, hogy nem lenne jó döntés a házasságkötés. Anna mindezt lehajtott fejjel hallgatja végig. Vizyné még be sem fejezi a beszédét, amikor ő már meghozza a döntést a maradásról, és boldogan szolgálja ki asszonyát.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	A regény egészének ismeretében megfogalmazza, ezt követően hogyan alakul Anna és Báthory kapcsolata: 2 pont.
0	Nem, illetve rosszul ismerteti a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól ismerteti a kérdést.
2	Teljességre törekedve fogalmazza meg a kérdést.

Anna maga megy át Báthoryhoz, és határozottan közli vele, nem megy hozzá feleségül. A kéményseprő megsértődik, és rövidesen új asszonyt talál. Anna ezt egyáltalán nem bánja, többeknek azt mondja, jobb is, hogy minden így történt.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	A szövegrészletből kiindulva megmagyarázza Anna döntésének a következményeit: 3 pont.
0	Nem, illetve rosszul magyarázza a kérdést.
1	Felszínesen, illetve csak részben jól magyarázza a kérdést.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően magyarázza a kérdést.
3	Teljességre törekedve magyarázza a kérdést.

Anna sorsa azzal, hogy lemond a házasságról, végérvényesen megpecsétlődik, mivel elszalasztotta az utolsó lehetőséget a menekülésre. Szerelmi bánata és emberi megalázottsága miatt érzelmileg eltompul, egyre fásultabb lesz. Mivel nincsenek emberi kapcsolatai, végérvényesen elszigetlődik. Ebből az állapotból csak akkor zökken ki, amikor Vízyék estélyén meglátja Jancsit, amint az Moviszter feleségének udvarol. Anna önkívületi állapotba kerül, megalázottságában reflexszerűen reagál: a vendégek távozása után ösztönösen, emberi méltóságát védve megöli alvó gazdát, ezzel gyilkossá, valójában végérvényesen áldozattá válik.

Vagy ugyanez másképpen. A pontszám a kifejtettséggel arányosan adható meg.

Pont	Kifejti véleményét a Vizyné által alkalmazott eszközökről, és arról, hogy van-e joga bárkinek a másik embert ilyen mértékben manipulálni: 6 pont. Egy-egy szempont 3-3 pont.
0	Nem fejt ki a véleményét.
1	Felszínesen fogalmazza meg a véleményét.
2	Jól, de kevésbé lényegre törően fejt ki a véleményét.
3	Teljességre törekedve, meggyőzően fejt ki a véleményét.

A jelölt véleményét, illetve meglátásait akkor is tiszteletben kell tartani, ha az értékelő tanár nem ért egyet vele.

Megjegyzés:

- A tárgyi tévedésekért 0,5–1 pontot vonunk le.
- A szerkezetre, a nyelvhelyességre és a helyesírásra az érettségi követelményrendszer kritériumai alapján legfeljebb 20 pont adható.
- A feladatlap szempontjai a dolgozat szerkezetének egy lehetséges változatát jelentik, a jelöltnek nem feltétlenül szükséges a sorrendet követnie.
- Ha a dolgozat tartalma vagy nyelvezete 0 ponttal értékelendő, a dolgozat egészét 0 ponttal értékeljük.

2. FELADATLAP

Nem művészi szöveg elemzése

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
1.	1	♦ publicisztikai	
	1	♦ interjúhoz/interjúra	
	1	♦ kérdések	
	1	♦ tájékoztatás/tudósítás	
Összesen	4		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
2.	1	♦ A vállalkozoi.negyed.hu-nak a neve is elárulja, hogy vállalkozással kapcsolatos írásokat közöl.	Vagy ugyanez másképpen megfogalmazva.
	1	♦ Feltehetőleg híreket vagy tájékoztató jellegű szövegeket közöl.	
Összesen	2		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
3.	2	♦ Az első szöveg. A második szöveg megírásakor már 35 millió felhasználója volt a Prezinek, az elsőnél csak 17 millió.	Vagy ugyanez másképpen megfogalmazva.

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
4.1.	1	♦ A cím azt jelenti, hogy a Prezi Japánban akar terjeszkedni.	Vagy ugyanez másképpen megfogalmazva.
4.2.	1	♦ „...irodát nyitnak az országban, sőt nemsokára Japánban is.”	
Összesen	2		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
5.	1	♦ 1	
	1	♦ 2	
Összesen	2		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
6.	2	♦ H; becsvágy helyett önbizalom	Egy pont az állítás hamis voltának megállapítása, egy pont a megfelelő javítás.
	2	♦ H; kétmilliárd helyett 17 millió	Egy pont az állítás hamis voltának megállapítása, egy pont a megfelelő javítás.
	1	♦ I	
	1	♦ I	
Összesen	6		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
7.	2	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Komoly amerikai befektetők sok pénzt fektetnek bele. ♦ Rohamosan nő a felhasználók száma. ♦ A cégnek több a bevétele, mint a költsége. ♦ Világszerte terjeszkednek. ♦ A New York Times és a technika „megmondóemberei” többször foglalkoztak vele. ♦ Dél-Koreában öt tankönyv jelent meg a használatáról. 	Vagy ugyanez másképpen megfogalmazva. Bármelyik három helyes válaszáért 2 pont, két helyesért 1 pont jár.

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
8.	2	♦ Mi volt az oka annak, hogy az amerikai elnök találkozott Árvai Péterrel?	A nem teljes, de a lényegre tapintó kérdésért 1 pont jár.
	1	♦ Mire büszke különösen Árvai?	
Összesen	3		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
9.	1	♦ Olyan, amelyen az amerikai elnök és Árvai kezét fognak/beszélgetnek.	Vagy ugyanez másképpen megfogalmazva.

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
10.	1	♦ A Prezit olyanná fejleszteni, hogy segítsen a gondolatok megosztásában.	Vagy ugyanez másképpen megfogalmazva.
	1	♦ Hogy a szoftver minden platformon elérhető legyen.	Vagy ugyanez másképpen megfogalmazva.
Összesen	2		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
11.	2	♦ A Prezi/a segédeszköz, amely vonzóbb, mutatósabb, mint a megszokott PowerPoint-prezentáció, sikeres.	A teljes egészében megfelelő mondatért 2 pont, a kevésbé tökéletes, de jelentésében megfelelőért 1 pont jár.

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
12.	1	♦ (a techipar) vezető emberei vagy stratégiai vagy fontos emberei	Vagy ugyanez másképpen megfogalmazva.
	1	♦ Sokat és jól írnak róla a sajtóban.	Vagy ugyanez másképpen megfogalmazva.
Összesen	2		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
13.	1	♦ sztár	
	1	♦ innováció	
Összesen	2		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
14.	1	♦ különleges	Vagy más megfelelő.
	1	♦ fejlődő/aktív	Vagy más megfelelő.
Összesen	2		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
15.	1	♦ igazolja; igazolja	Vagy a <i>szükség</i> , <i>állítja</i> , <i>egyik</i> , <i>technológia</i> szavak.
	1	♦ tehetség; teheccség	
Összesen	2		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
16.1.	2	♦ alapította, ölnék	Amennyiben a két ige mellett az igenév is aláhúzásra kerül, a válaszáért 1 pont jár.
16.2.	1	♦ A	
Összesen	3		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
17.	1	♦ Főnévi: találgatni	A teljes válaszáért 2 pont jár, minden hibáért 1 pontot levonunk a nulláig.
	1	♦ Melléknévi: rúgó	
Összesen	2		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
18.	1	♦ Öt – mennyiségjelző	Az elfogadott aláhúzást fogadjuk el.
	1	♦ tankönyv – alany	
	1	♦ jelent meg – állítmány	
	1	♦ már – időhatározó	
	1	♦ (a) használatáról – állandó határozó	
Összesen	5		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
19.	2	♦ Ma mintegy 190 országban több mint 35 millióan használják a prezentációs szoftvert, amely Magyarországról indult el./A prezentációs szoftvert, amely Magyarországról indult el, ma mintegy 190 országban több mint 35 millióan használják.	Csak a teljes egészében megfelelő, helyesírásilag kifogástalan mondatért jár a 2 pont. Az egy hibát tartalmazó megoldásért 1 pont jár (kivételem a vessző a több mint szerkezetben).
	1	♦ (kijelölő/minőség-) jelzői mellékmondat	
Összesen	3		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
20.	1	♦ A cégvezető ezt mondta: „A terméket ... kapcsolat.”	
	1	♦ „A terméket ... adni – mondta a cégvezető –, ehhez ... kapcsolat.”	
Összesen	2		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
21.1.	2	♦ arra – névmás	Két-két helyes válasz 1-1 pont.
		♦ azon – névmás	
21.2.	1	♦ (a) szoftver/Prezi/az	
Összesen	3		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
22.1.	1	♦ értékű	A hibajavítások esetében minden rossz javításért 1 pontot levonunk a nulláig.
	1	♦ közösségi	
	1	♦ esélyük	
	1	♦ sikeressé	
22.2.	1	♦ nélkül	
	1	♦ szemben	
Összesen	6		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
23.1.			
Tartalom	2	♦ a levélírás körülményeinek világos megfogalmazása (a levélíró személye, a levélírás célja)	
	3	♦ a Prezi rövid bemutatása (a szöveg alapján)	
	2	♦ az extra változat megvásárlásának indoklása	
	1	♦ a vásárlás pozitív eredményei az iskolában	
Nyelvhelyesség	1	♦ alaktani megfelelés (pl. toldalékolás, vonzatok)	
	1	♦ jelentéstani megfelelés	
	1	♦ mondattani megfelelés (szórend, szó szerkezetek, egyeztetés, alá-, mellé- és hozzárendelés)	
	2	♦ helyesírás	2-2 súlyos és 3-3 kisebb hibáért 1-1 pontot levonunk a nulláig.
Stílus	1	♦ a megfelelő szövegalkotási mód kiválasztása és alkalmazása (hivatalos levél), világos és pontos kifejezőmód	
	1	♦ a szókincs és a nyelvtani eszközök (szavak, szókapcsolatok) gazdagsága	
Szerkezet	1	♦ címzés, keltezés	
	1	♦ megfelelő megszólítás, a levélírás tárgya	
	1	♦ elköszönés, aláírás	
	1	♦ megfelelő és arányos tagolás	
	1	♦ a terjedelemnek való megfelelés	Max. 10 százalékos eltérés engedélyezett.
Összesen	20		

Feladat	Pontszám	Megoldás	Kiegészítő utasítások
23.2.			
Tartalom	2	♦ a digitális oktatás előnyei (pl. szemléletesség, interaktivitás, korszerűség)	Minden megfelelően bemutatott előny 1 pont.
	2	♦ a digitális oktatás hátrányai (pl. elgépiesedés, az emberközi kapcsolatok hiánya, monotonitás)	Minden megfelelően bemutatott hátrány 1 pont.
Nyelvhelyesség	1	♦ alaktani és mondattani megfelelés	
	1	♦ helyesírás	Legfeljebb 1 súlyosabb és egy-két kisebb helyesírási hiba.
Stílus	1	♦ világos és pontos kifejezőmód	
	1	♦ a szókincs és a nyelvtani eszközök (szavak, szókapcsolatok) gazdagsága	
Szerkezet	1	♦ véleménykifejtés és érvelés	
	1	♦ a terjedelemnek való megfelelés	Max. 10 százalékos eltérés engedélyezett.
Összesen	10		
Összesen	30		